

Po stopách jantarové stezky

Pravidla deskové hry

Hana Lafková

2-6 hráčů 🪨 30-60 minut 🪨 od 3 let

Po stopách jantarové stezky

Staňte se starověkými obchodníky a vydejte se na nebezpečnou pouť po slavné Jantarové stezce! Od vln nehostinného Baltského moře až po sluncem zalité Středomoří budete převážet vzácné „zlato severu“. Procházíte pravěká hradiska, keltská oppida i římské tábory, vyměňujete jantar za mince a vyhýbejte se nástrahám na cestách. Dovede vaše obchodní karavana do cílového města Aquileia největší bohatství?

Archeologické pozadí hry

Během hry se stáváte obchodníky s jantarem – vzácnou fosilní pryskyřicí, která se hojně nachází na březích Baltského moře. Obyvatelé Evropy jej zpracovávali už od dob pravěkých lovců a sběračů v období paleolitu. Postupně se ze sběru a těžby jantaru stal mimořádně výnosný obchod a jantar se stal velmi ceněnou komoditou.

Od doby bronzové již můžeme hovořit o pravidelném využívání obchodních cest, které vedly od Baltského moře napříč kontinentem až do Středomoří. Tyto trasy byly lemovány významnými sídlišti, hradisky, keltskými oppidy v době laténské a později i římskými tábory v době římské. Všechna tato místa střežila obchodní stezku a sloužila jako klíčová obchodní střediska.

O obrovském významu Jantarové stezky svědčí bohaté archeologické nálezy:

- obrovské depoty neopracovaného jantaru ve váze až kolem jedné tuny,
- specializované dílny na jeho zpracování,
- jednotlivé nálezy již zpracovaného jantaru,
- četné importy luxusního zboží ze Středomoří, které se našly hluboko severně za hranicemi Římské říše.

Hra není striktně zasazena do jednoho roku či století. Během svého putování tak navštívíte lokality z doby bronzové, železné i římské. Cílem hry je vyzdvihnout význam těchto historických tras, přičemž herní plán se konkrétně zaměřil na polsko-moravsko-zaalpskou větev Jantarové stezky v rozsahu, jak jej ve svých pracích definoval Jan Martínek.

Pravidla hry:

Počet hráčů: 2 - 6

Potřeby pro hru: herní plán, 36 jantarových valounů, 150 mincí, 6 figurek, 1 hrací kostka

Příprava hry:

 Každý hráč dostane do začátku 5 jantarových valounů, se kterými začne svou obchodní pouť.

 Hráči hodí kostkou a podle padnutého čísla postaví svou figurku na odpovídající startovní pole na herním plánu (Gdaňsk, Malbork, Bagart).

Průběh hry:

 Hráči se střídají v hodech kostkou a posouvají figurky po cestě. Hod 6 neopravňuje k dalšímu hodu (není-li na políčku uvedeno jinak).

 Akční pole: Hráč plní úkoly na políčkách, na kterých ukončí svůj pohyb (zlatá a červená pole).

 Křižovatky: Při průjezdu křižovatkou hráč zastaví, ihned hodí kostkou znovu a podle padnutého čísla se vydá danou cestou.

 Prodej jantaru: Na vybraných místech (některá červená pole) může hráč prodat svůj jantarový valoun za výhodných **5 mincí**. Na každém místě smíš prodat pouze jeden jantarový valoun, není-li řečeno jinak.

Nouzová směna a pokuty:

 Pokud hráč nemá dostatek mincí na zaplacení pokuty nebo mýtného, musí nevýhodně směnit jantarový valoun s bankem za **4 mince**.

 Pokud hráč nemá na zaplacení **mince ani jantar**, nemůže zaplatit a jako trest **stojí 1 kolo**.

Cíl a konec hry:

Cílem všech obchodníků je dorazit do cílového města **Aquileia**. Hra končí v momentě, kdy do cíle dorazí **všichni hráči**.

Jakmile hráč dorazí do cíle, smění své zbylé jantarové valouny za mince podle toho, jak byl rychlý:

- **1. hráč v cíli:** výhodný bonusový kurz **1 valoun = 6 mincí**
- **2. hráč v cíli:** běžný kurz **1 valoun = 5 mincí**
- **3. a každý další hráč:** nevýhodný kurz **1 valoun = 4 mince**

Vítězem se stává hráč s nejvyšším celkovým počtem mincí.

Lokace:

Aquileia – dorazil jsi do cíle. Pokud vlastníš ještě jantarové valouny prodej je dle následujících podmínek: Jsi – li 1. v kurzu 1:6, jsi – li 2. v kurzu 1:5, jsi – li 3. – 6. v kurzu 1:4.

Balcyna – ztratil ses a proto jsi vylezl na zdejší kopec. Potřebuješ se rozhlédnout, abys věděl kudy dál. *Jedno kolo neházíš.*

Bystrzec – pokud se zde potkáš se spoluhráčem, zapovídáš se s ním na *jedno kolo*.

Carnuntum – vcházíš do velkolepého města. Zaplatíš 1 *minci*, avšak zde můžeš prodat 2 *valouny*, pokud je vlastníš.

Celje – vítá tě římské město. Pokud ještě vlastníš, nabídni *valoun k prodeji*.

Gerulata – narazil jsi na římský tábor – zaplať poplatek 2 *mince* za jeho průchod, který se tím zrychlil a ty smíš *házet kostkou ještě jednou*.

Hostýn – v údolí nic neprodáš. Musíš nahoru na keltské oppidum. Cesta ti však zabere *jedno kolo*. Po něm můžeš *valoun* prodat.

Katafa – vstupuješ do římského tábora. Zaplať poplatek 1 *minci*, smíš zde nabídnout *jantarový valoun*.

Kotouč – můžeš zde prodat *jeden valoun*. Bohatost šperků zdejších žen ti napovídá, že se bude jednat o výhodný obchod. Pokud jsi jantar prodal, *házíš ještě jednou*.

Kruszwica – z depotu surového jantaru získáváš *jeden jantarový valoun*.

Janków II – máš možnost prodat *valoun* za zde ražené keltské mince

Mankovice – při brození řeky jsi narazil na bohatého kupce, který měl u sebe bronzové předměty. Nabízíš mu *jeden valoun* ke koupi.

Moravičany – potkal jsi osadu ze starší doby železné. Obyvatelé projevíli zájem o *jantar*. Prodej ho.

Mušov – procházíš římským tábor. Výběrčí po tobě chtějí *jednu minci* za přechod.

Nowa Cerekwia – poté, co jsi *nabídl valoun* ke koupi se díváš na výrobu zvířátek. Podle počtu na kostce se zdržíš (*1,2 jedeš příští kolo, 3,4 stojíš 2 kola, 5 a 6 stojíš 1 kolo*).

Opole – Groszowice – procházíš kolem pohřebiště doby bronzové. Radši spěchej, ať nerušíš klid mrtvých. *Házíš ještě jednou.*

Pauliberg – obdivuješ se zručnosti zdejších kamenických mistrů. Nabídní *valoun k prodeji a házej kostkou*. Pokud ti padne 4, zůstáváš zde *jedno kolo*.

Samborowice – místní tě nepřivítali vřele. Radši pospíchej dál a *hod' ještě jednou.*

Staré Hradisko – obdivuješ se velkoleposti oppida. Poté, co jsi *nabídl valoun* ke koupi jdeš na prohlídku po okolí. *Zdržíš se jedno kolo.*

Uherské Hradiště – Břestek – můžeš zde prodat *jeden valoun*.

Velem – místní tě uvítali s velkou slávou. Nabízejí ti dohodu o prodeji *dvou valounů*.

Vindobona – za průchod římským táborem zaplatíš *2 mince*.

Woskowice Górne – máš možnost prodat *valoun* a uložit jej do zdejšího depotu jantarové suroviny.

Wrocław – Partynice – máš možnost prodat *dva valouny*.

Body na trase:

1 V horách tě přepadla zima. Abys byl rychle v podhůří, *házej ještě jednou.*

2 Při procházení průsmekem tě přepadl loupeživý kmen. Odevzdej jim *3 mince* jako daň za svůj život.

3 **Raciborz** – řeka se vylila z břehů. *Házíš kostkou*. Jakmile ti padne 6, můžeš pokračovat dál v cestě. *Každé kolo smíš koulet max. 3x.*

4 narazil jsi na brod přes řeku Olši. Je zamrzlá. *Házej ještě jednou.* Pokud ti padne 5 a 6, prošel jsi. Pokud 1–4, led se prolomil a ty se musíš nejdříve na břehu usušit. *Čekáš tak jedno kolo.*

5 Ostrava – blíží se povodeň. *Hod' kostkou.* Pokud hodíš 3,5 a 6, stihneš řeku přebrodit. Pokud hodíš 1,2 a 4 řeka se rozvodnila a ty čekáš *jedno kolo*, dokud voda neopadne.

6 zapadl jsi do bažiny. Podle hodu kostkou ti trvá dostat se z ní ven. Jestliže hodíš 1,3,5 *stojíš jedno kolo*. Pokud ti padne 2,4,6 *stojíš 2 kola*.

7 spěcháš do cíle. *Hod' ještě jednou.*

8 v průsmyku na tebe číhají lapkové. Máš dvě možnosti. Buď tě nechají jít a *přijdeš o čtvrtinu toho co neseš*, nebo tě přiváží ke stromu a ty zde čekáš *tři kola* než tě rozvážou.

Zdroje:

Bartík, J. 2018: Laténský depot železných artefaktů z Břestku, okr. Uherské Hradiště, Pravěk NŘ 26, 55 - 67.

Chytráček, M. - Golec, M. - Chvojka, O. - Metlička, M. - Michálek, J. - Novotná, M. - Frolíková, D. 2017: Jantar starší doby železné a průběh jantarové stezky ve střední Evropě, Památky archeologické CVIII, 2017, 121 - 256.

Gábor, I. 2025: Út, híd és keréknaom..., Határtalan Régészeti, 46 - 49.

Ilon, G. 2015: The Golden Treasure from Szent Vid in Velem. The Costume of a High-Ranking Lady of the Late Bronze Age in the Light of New Studies, Budapest 2015.

Komoróczy, B. - Růžicková, P. - Vlach, M. 2022: Brána do Římské říše. VSTUPTE!, Brno 2022.

Martínek, J. 2019: Jantarová stezka, výsledky mapování jantarových stezek mezi Jadranem a Baltem z mladší doby železné a identifikace jejich terénních reliktnů na Moravě metodou leteckého laserového skenování, výstavní katalog, Brno 2019.

Meduna, J. 1961: Staré Hradisko. Katalog nálezů uložených v muzeu města Boskovice, Brno 1961.

Prowski, T. 2024: Birytualne cmentarzysko z epoki brązu i wczesnej epoki żelaza odkryte w Opolu - Groszowicach. Badania w latach 1967 i 1969, Warszawa.

Rohatsch, A. - Kronberger, M. - Insulander, S. - Mosser, M. - Hoditsch, B. 2018: Stone objects from Vindobona (Austria) - Petrological Characterization and Provenance of local stone in a historico-economic setting, 363 - 372.

Rudnicki, M. 2014: Nowa Cerekwia - the Middle La Tène centre of power north of the Carpathians, in: Čižmářová, J. - Venclová, N. - Březinová, G. Moravské křižovatky. Střední Podunají mezi pravěkem a historií, Brno, 421 - 437.

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**

FILOZOFICKO-
PŘÍRODOVĚDECKÁ
FAKULTA V OPAVĚ